

1935. II. 21. :: XXIV. évf. 6 sz. :: 20 lei

TARTALOM:

atalokat az ország élére. — Nagy cipőben kis liuk
rják az állam segítségét. — Püspöki szó a renegá-
król. — Titulescu nyilatkozik az Erdélyi Élet számá-
n a modern diplomatáról. — „Az ember tragédiája“
k remán fordítása irodalmi szenzáció Bucurestiben.
Spóregylet. — Grand guignol a külvárosban.
tios báró estélye. — Kár a papírért!... — Évekig
hordok egy regény vagy szenáriumot a lejemben
csak akkor írom le, ha teljesen kész. — mondja a
bel-dijas Pirandelló. — Marika, mint barika. —
monok alkonya. — Michael Bohnen az új Németor-
g ünnepelt hőstenorja a barátja sirja felett éléne-
le a zsidó halotti imát. — Humor. — Mozi, stb., stb.

I. Schutz

posztóaru-
nagykeres-
kedés.

A R A D,
Bulev. Regina Maria

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Loc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Lusztf Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Piere Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siartău Pál, str. Meșianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Schmidt János, Piața M. Viteazul
Dr. Tcsve Svetolac, str. Consistorului
Dr. Téthly Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wollner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8.

Ügyvédek:

- Dr. Botiș Alex, str. Cloșca 1.
Dr. Coșoiu Romul, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Meșianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Rác Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sărbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistoru-
lui 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria
Aradi Altalános Takptár. Bulev. Reg. Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria
Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt. Bulev. Reg. Maria.

Hitelszövetkezetek:

- „Mercur”, str. Bratianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

- „Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzváltó:

- Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Rényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

- „Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

- „Drossel” butorgyár (Jónás Aaladár)
str. Gh. Ionescu 11.
Lengyel Lőrinc, Bul. Reg. Maria
Reinhart Gyula, Bul. Reg. Ferdinand

Bélyegzőgyár:

- Stampa, str. Brătianu

Cérnagyór:

- Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Dugógyár:

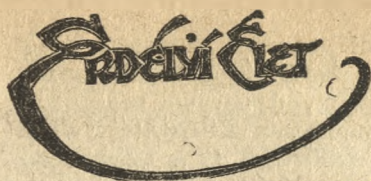
- „Szerderit”, Bul. Carol 63.

Fűrészygár:

- Patria Aradi Fűrészygár rt., Calea Radnei 18—20.

Gépipar:

- Automobil- és Gépkereskedelmi Rt. (Ablonczy és Busztin), Calea Radnei 37—39.

XXIV. ÉVF. 6. SZ.
1935 FEBR. 21.

FŐSZERKESZTŐ :
G E L L E R Ö D Ö N

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: Bucureşti, Cluj, Timişoara, Oradea, Braşov, Satu-Mare, T.-Mureş

Fiatalokat az ország élére

(Bucureşti.) Uj időkhöz, uj embereket! Ezt kívánja egyik vezércikkében a jobboldali román sajtó. Kivánságát meg is indokolja kellőképpen. Az ország ügyeinek vezetése tetterős, ambiciózus, fiatal elemeket kíván. Például felhossa a fasiszta Itáliát, ahol a Duce egész környezete csupa 40 éven aluli emberekből áll. Franciaország pénzügyeit szintén fiatalok intézik és maga a köztársasági elnök is fiatal. No és ne felejtjük el Németországot, ahol a Führertől kezdve a legutolsó bérgyilkosig, mindenki fiatal. Mintha kiirtottak volna egészen az öregeket. Szavuk sehol sincsen, tapasztalatukra nincs szükség a kormányrudnál.

Természetesen a fenti lap szerint nálunk is követni kellene a jó példát. Sok tekintetben mi is helyeseljük az eszmét.

A fiatalok vezetés szerepéhez juttatása igen helyes gondolat, mert ezzel uj ambíciók, friss agyvelők, erős, munkakész és munkabíró elemek kerülnek a vezető pozíciókba, kik megértő, becsületes idealizmusukkal és munkakedvükkel, élni akarásukkal egy kis lüktetést, életet visznek az állam testének vérkeringésébe,

amelyet annyira ellanyhasztott, megfertőzött a világháboru minden fizikai és erkölcsi rosszát átszenvedett öregjeinek nemtörődömsége és a fiatalokkal szemben annyi meg nem értést tanúsító magatartása.

Sokszorosán tudott tény, hogy a világháboru két generációt termelt ki: egyet, amelyik átszenvedte a 4 esztendő lövészárk és fogolyéletet és elfásult minden iránt, mert hazajövele után a legnagyobb megélhetési gondok szakadtak rá, amelyek nem hagytak neki időt a másokkal való törődésre. A világháboru másik generációja viszont a spekulánsok óriási tömege, amely itthon maradván, hasznot húzott embertársai szenvedéséből és kihaz-

nálta az ipart, kerekedelmi, politikai élet minden konjunkturáját. Ez a generáció nem ismer nemesebb érzelmeket, a könnyű nyereszkesedési és érvényesülési lehetőség által kitermelt kapzsisága és egoizmusa kitörölte belőle a megértésnek még legparányibb szikráját is a következő nemzedék problémái iránt és uralkodásához szokott természeténél fogva kétségbeesetten kapaszkodik a gyepőlőszárhoz, melyet ki akar rántani a kezéből az alatta megmozduló talaj: a fiatalabb nemzedék.

Bármely ország szociálpolitikai viszonyait vizsgáljuk is meg, mindenütt ugyanezt a képet látjuk: élet-halálharc a hatalomért, amelyet két nemzedék viv egymással és amelyet természet adta jogánál fogva a fiatalabb fog megnyerni, hogy aztán élethivatását betöltve, ez is átadja helyét a következőknek.

A fiatalok megmozdulása ma már világszerte általános jelenség, amelyet megfékezni nem lehet.

Gondolkodik, ír, tárgyal, szövetkezik, összeesküvést sző ez a fiatalság és minden eszközt megragad céljának elérésére. Legjobb példa erre a jobb- és baloldali szélsőséges mozgalmak, melyeknek hangzatos jelszavai után tömegesen száll sikra az ifjuság, melyet elveihez viló ragaszkodásától semmiféle terroreszköz sem tud visszatartani.

Országunkban évek óta tart az erjedés. Az ország minden nyelvén egymásután jelennek meg új és új lapok, folyóiratok, amelyek mind az új korosztály a 20—30 évesek helyet követelésére figyelmeztetnek. szervezkedése is.

Erjed, forrong, lázadozik lelkileg ez az ifjuság és ha nem talál megértő, tapasztalt vezetőkre, kik e folyamat jelentőségét átfogják és idejében fegyelmezve a kellő merbe vezessék, akkor vihar lesz a vége. A viharmadarak már jelentkeznek. Jó lesz vigyázni, több gondot fordítani erre az ifjuságra és főleg — helyet adni nekik, hogy lükető ambícióját a közjó érdekében kitombolhassa.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS
divatáruháza Arad, str, Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Nagy cipőben

kis fiuk várják az állam és a társadalom segítségét

(Timișoara.) Ferde értékelése az emberi foglalkozásoknak, hogy olyan nélkülözhetetlen életpályákat, mint amilyen az iparosoké és a kereskedőké, a társadalom nem tart annyinak, mint pl. a legegyszerűbb őrnöki tisztet. Talán arra vezethető vissza ez is, hogy az általános katonakötelezettség óta önkéntesi jogot es ezzel a becsületkódexben előirt minősítést is csak az érettségi vizsga nyújt. Ez a nagy választóvonal bontja két ellentétes felgömbre az egész társadalmat: azokra, akik ezen alól maradnak és azokra, akik e fölé kerülnek. Egész Középeurópának megvan ez a mesterkélt, de azért eredményeiben és következményeiben mérhetetlen horderejű elkülönözése, míg ezzel szemben a távolabbi Nyugaton: Amerikában és Angliában előfordult az is, hogy

a világháboru idején rendőraltiszttekből ezredek és vezérőrnagyok lettek.

Nálunk annyira beidegződött az érettségi bizonyítvány nélkülözhetlensége és a nélküle való életnek alacsonyabbrendűsége, hogy azokon az életpályákon, ahol ennek a képesítésnek megszervezése nem kötelező, sőt sokszor csaknem teljesen lehetetlen, nagyon sokan állandóan tudatában vannak mostoha sorsuknak, mert úgy érzik, hogy az élet irigyen megtagadta tőlük az uraskodás lehetőségét és ezért abban a kényszerhelyzetben élnek, hogy a homlokukon szegénybélyeget hordoznak.

Tanoncgyermek, inasfiú ritkán akart kezdettől fogva tanonc és inas leni. Valami hiba, gyengébb tehetség, családjának anyagi elégtelensége tette, hogy ne járja ki a gimnáziumot, vagy ne menjen legalább a polgári iskolába, ahonnan valami újabban született, vagy középiskolai rangra emelt szkiskola elvégzése révén kiemelkedjek az iparosok és kereskedők képzelt „alsóbbrendűségéből” és a rendi korlátokon átlépve „urrá” lehessen. Iparosok, kereskedők, még ha szeretnék is foglalkozásuk folytatóivá tenni, legalább érettségivel, vagy doktorátussal óhajtják a pult, vagy a gyárrá fejleszthető munkapad mellé állítani gyermeküket.

A rendiségnek utolsó maradvánva, amelyet társadalmunk körömszakadtig védelmez, nemcsak a magukat „alsóbbrendűeknek” érző tanoncokból öli ki az életkedvet, ambíciót. Nemcsak a segédurak, a felszabadultak érzik magukat a nagyobb példák unszoló utmutatása nyomán valami megfoghatatlan magasabbrendűség birtokában a pár hónappal fiatalabb és még fel nem szabadult

tanoncok felett, akikkel szemben kitör belőlük a hosszú leszorítottság érzése után annak ellentéte, a diktatórikus ösztön. (Nézzük meg, hogy bánik pl. egy borbélytanoccal, vagy pékinassal a segéd ur!)

Nemcsak önmagukat tartják a tanoncok keveseknek, háttérbeszorítottaknak és szorítják a jelentéktelenségbe a segédek őket, hanem mintha valahogyan az iskolapolitikánk, népművelésünk és közvéleményünk is felelős volna a mai helyzetért.

Tudjuk-e mi, hogy hány tanonc iskolánk van és mi ezeknek az iskoláknak rendje, tananyaga, fegyelmezése?

Hány pék- és másfajta tanonc bóbiskol el az órán, mert a nagy hajsztát csak addig bírja, amig talpon van, de azonnal legrád a szeme, mihelyt leül?

Milyen immel-ámmal engedik csak a mesterek és főnökök a tanoncokat iskolába? Ha nem volna kilátásba helyezve s olykor végre is hajtva a súlyos büntetés, sokan egyáltalán iskolába se engednék a tanoncokat, akik vállalási kötelezettségüknek majdnem sehogy sem tudnak eleget tenni, mert a vasárnap délutánján kívül nincs egyetlen szabad percük sem. A tanonc csak annyit tanul, amennyit az iskolában hall, mert leckét, házi feladatot nem lehet végeztetni vele. Nemcsak a mesterségét tanulja, hanem a napszámos munkáját is végzi: csomagot cipel, ládát bont, takarít stb. Ezáltal nem csupán tulajdonképpen foglalkozása gyakorlásától vagy szabad idejétől vonják el, hanem sok munkanélkülitől is elvonják a kenyeret, olyan munkák elvégzésében, amelyet a zsenge gyermeknél, akinek még pihenésre és álomra is sok szüksége volna, sokkal könnyebben és kevesebb fáradsággal végezhetnének el. Sok tanoncnak nincs ideje, hogy néha megnyíratkozzék, vagy olykor megfűrödhessék.

Senki nem kívánja, hogy a tanoncokat úgy kezeljék, mint az angol főuri gyermekek internátusai Etonban, vagy Cambridgében nevelik növendékeiket. Azt nem lehet ma már várni, hogy egy nagy üzem, vagy óriási áruház, gyártelep úgy kezelje őket, mint a pátriárkális Meister uram kezelte, hogy családtagnak számította, gyermeket ringattatott, rántást kavartatott vele, szüretkor napokig a zsőlőben foglalkoztatta: putont hordott, vagy gerezdett szedett, de valami emberibb megértést, humánusabb bánásmódot várnak a mesterektől, gazdáktól, főnököktől, társadalomtól, iskolai hatóságoktól, általában a nemzetnevelő lelkiismerettől.

Az iskolákban feltétlenül szaporítani kell az oktatásra szánt délutánok számát. A műhelyek és boltok szigoruan tartásuk be a törvény által megszabott munkaidőt. A munkaadók felelősségtudatát növelni kell foglalkozásuk jövődjő munkásainak,

jövendőjének színvonalával, életkedvével szemben. Biztosítani kell a tanoncok számára az évenként legalább 3 hetes szabadságot.

A „művelt” embereknél (feltesszük) a műveltség fékez és buzdít; ezeknél a tanoncoknál, ahol sokkal kevesebb a nevelők és oktatók hozzáférési lehetősége, sokkal kiválóbb pedagógusokra van szükség, olyanokra, akiknek nemcsak mellékkeresete, hanem főfoglalkozása, szenvedélye a társadalom meleg lelkét, megérett szolidaritását velük éreztetni...

dr. i—a

Püspöki szó a renegátokról

Egy komoly, művelt szalontai román ember őszinte, igazságos véleményt mondott az utóbbi időkben elszaporodott magyar renegátokról. Akik nem tudnák az előzményeket, azoknak kedvéért röviden elmondjuk, hogy Szalontának is megvolt a maga magyarja, aki sietett letenni a magyar viseletet testben és lélekben és sietett érvényesülni azon a címen, hogy most már ezután magyar és román lesz egy személyben, hogy magának több tisztességet és több jövedelmet szerezzen. A jövedelmet meg is szerezte, de a tisztességből azóta annyit sem kapott, mint nekik.

Kovács Bélának hívják ezt az urat, magyar gimnáziumi tanár volt az impérium változás előtt.

Az impérium változás után sietett átlépni a román liberális pártba s ott jó románnak játszva ki magát, elnöke lett a néhány tagból álló liberális pártnak s azóta rémületbe tartja uralmával a szintizta magyar lakosságot.

Ő a liberális párt mindenkori interimár primárja s mint ilyenről, sokat irtak már a magyar lapok.

A legújabb szereplésénél aztán rajtaveszett és éppen román részről kapta meg azt a leckét, amelyet megérdemelt és amely nemcsak neki szól, hanem szól talán minden társának, aki hozzá hasonlóan próbálta és próbálja megalapozni jövőjét és existenciáját az új hazában.

Az történt, hogy az antirevizíós liga Salontán is megalakult és elnököt s tisztikart választott. Kovács Béla volt magyar tanár és az interimár bizottság jelenlegi elnöke itt is érdemeket akart magának szerezni és megjelene az alakuló gyűlésen,

pályázott az antirevizíós liga helyi elnökségére.

Itt kapta meg azután a jól megérdemelt leckét. Abban a

**Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET”-ben**

pillanatban, amint a dolog tárgyalás alá került, szinte kórusban kiáltották feléje a románok:

„Le vele! Nem tűrjük ezt az áruló magyart közöttünk! Aki saját nemzetét elárulta, bennünket is elárul...!”

A zaj lecsendesedésével Softa Cornel gimnáziumi igazgató, Kovács Béla volt igazgatója szólalt fel:

— Ez az ember, kérem, — mutatott Kovács Bélára, az őnjelöltre, — a kommunizmus alatt nagy szerepet játszott. Internálva is volt. Büntetett előéletű. Különben is olyan ember, aki elvét feladja és nemzetét cserben hagyja, faját megtagadja, az számunkra megbélyegzett ember. Politikai ellenfeleinket megbecsüljük, tiszteletben tartjuk a kisebbségi magyarság jogait és meggyőződéseit, de megvetjük az árulókat és renegátokat.

Őszite beszéd, komoly beszéd, egy intelligens, művelt román ember szájába való beszéd.

Erre a román szónokra még azt sem lehet mondani, hogy valaki felültette és minden előképzettség nélküli egyszerű ember lévén, csak annak a nevében beszélt, aki felültette. Nem. Ez az ember egy komoly tanár, egy gimnázium igazgatója, ahol kulturát és jó erkölcsöket nevelnek a jövő generációjába.

Ezt a beszédet most már nem a magyar lapok találták ki. Ezt a véleményt a renegátokról most már nem a magyar vezető férfiak mondták. Olyan helyről jött, ahonnan most már, ha akarják, ha nem, meg kell hallgatniuk a többi renegátoknak is.

Comşa aradi görögkeleti püspök is ítéletet mondott legutóbb egy renegát magyar pap felett, aki nagyobb kenyeret kért tőle fájának megtagadása és hitének elhagyása ellenértékéül.

Kun Zoltán valcau-i volt református lévita lelkész a szerencsétlen, aki most két szék közt a pad alatt maradt. Keveselte a kenyeret, amit a református egyház tudott adni a mai súlyos viszonyok között és sokalta a munkát, amit ezért a szerény kenyérért az iskolában és a templomban kellett végeznie hivei érdekében.

Ugy találta a renegát lévita, hogy helyesebb, ha át lép a görögkeleti egyházba.

Jelentkezett Comşa Gergely aradi görögkeleti püspöknél, hogy hajlandó volna áttérni a görögkeleti vallásra, magát románnak vallani egy görögkeleti papi stallumért.

Ha üzleti gondokkal fekszel le, ébredj fel egy jó reklámötlettel.

Ő, a lévita, kit a sors rendelt a legsúlyosabb időkben fájának tanítójául, lelkiüdvének irányítójául, példaképül az egyszerű, nehéz sorsban élő emberek számára, fáját, őseit megtagadva, atyái vallását eldobva, nem meggyőződésből, nem az igazság útján talált eredmény felismeréséből, hanem azért, hogy jóllakjék.

Comşa Gergely püspök Kun Zoltánt a legszegyenteljesebben elutasította.

— Nincs szüksége a görögkeleti egyháznak rene-gátokra, — mondotta a főpap. — És reá mutatott arra is, hogy a görögkeleti egyház elsősorban arra törek-szik, hogy saját papjait helyezze el, akikről tudja, hogy azok nem vagyonért, hanem a hitért mennek a nép közé. Nem várhat ő sem többet Kun Zoltántól, mint az a szegény egyház, melyet hitvány anyagiak-ért magától eldobott.

Püspöki szavak, melyek tulhangzanak a templom és a püspöki rezidencia falain s amelyeket meg kell értsenek végre azok az éhes magyarok, akik nap-nap után ki-nálják ősi örökségüket egy tál lencséért, becsületüket egy vállveregetésért, multjukat és jelenüket egy nagyobb fa-lat kenyérért.

És igaza van Softa Cornel gimnáziumi igazgatónak s még inkább igaza van Comşa püspöknek, a maguk nem-zeti szempontjukból is.

Egyszerűbb ember is elgondolhatja, mint egy tanár és egy püspök, hogy

aki nem jó magyarnak, az hitvány lesz román-nak is, aki nem jó reformátusnak, az nem jó más vallásnak sem,

mert a hitet nem a pénzért árulják, hanem annak meggyőződésből kell az ember lelkében megszületnie, a fajt nem lehet cserélgetni, mint a fehérneműt, mert a faj változatlan, a kukorica hiába hizeleg magának, hogy ő buza, mert bizony csak silány kukorica marada mindig.

A magyarok pedig hálás köszönettel tartoznak a ta-nári és püspöki szavakért, mert ideje volt, hogy illetékes helyekről hangozzék el a szó, a méltó bírálat azokról, akiknek minden mindegy, csak jóllakhassanak.

Bevásárlás előtt tekintse meg **Szántó és Komlós** ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskola-öltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

Titulescu

nyilatkozik az Erdélyi Élet számában a modern diplomatáról

(Bucureşti.) Az Erdélyi Élet számára több ízben sikerült interjút kapnom Titulescutól, a világ egyik legszívélyesebb, legközvetlenebb diplomatájától. Legutóbbi beszélgetésünk alkalmával „szakma“-i kérdésekről is szó esett, melynek kapcsán a következő igen érdekes nyilatkozatot adta:

— Arról a kérdésről, hogy gondolkodom én a diplomáciáról, vastag könyvet, sőt számos testes kötetet írhatnék. Mélyen vissza kellene nyulni a kultur-históriába egészen Macchiavelliig és Taleyrandig, akiket hírhedt diplomáciai módszerek képviselőinek tartanak, a híres sikerekben gazdag osztrák államférfiakig, Kaunitzig és Metternichig, azután átérni Bismarckra és a béketárgyalásokra, Áthatva azonban ama meggyőződésemtől, hogy a népek életében a diplomácia nélkülözhetetlen, csak annyit mondhatok, hogy

a diplomatával szemben, ami a munkaerőt, a jellemet és alaposságot illeti, a legmagasabb igényeket támasztják.

De amint az államférfiakat az csak akkor szeretik igazán s akkor köztiszteletben állók, ha minél több karrikatura örökíti meg őket, éppen így, minél fontosabb valamely hivatás, annál több torzkép él róla a köztudatban. Így látjuk tehát a diplomatát a jól szabott frakkban — kissé frivolan és együgyűen, ünnepélyről-ünnepélyre rohanva — mint az operettek héroszát. Ez a típus bizonyára élő volt valamikor és talán még ma is létezik néhány példány ebből a fajtából de akár a hivatalnok, aki sárguló aktékon az elfelejtett vesszők után vadászik, már kiveszett, amint legendába való ma már a nagyiparos is, aki vastag szivarral szájában, csinos asszonyoktól körülvéve, renyhén, környezetének kemény munkájából él, mint ahogyan nem akad többé kövérre hizott gazda [sem, aki gondatlanul parancsolgatna béreseinek — éppen úgy

rég elmúlt idők tartozéka a cinikusan mosolygó, lustálkodó diplomata is.

Kétségtelen, hogy a diplomata felelőssége csökkent. Amíg nem volt táviró és telefon — talán nemsokára a távolba látó készülékeken miniszterének arckifejezését is láthatja majd a megbízott követ — abban az időben a diplomata meglehetősen önálló politikát folytathatott, persze meghatározott keretekben. Bizonyos, hogy erre az önállóságra több alkalom volt a múltban, mint ma. De mint korábban számára a fontos nyilatkozatok közvetítője, nem egy magától működő gépezet élettelen kereke, hanem

a nemzetközi kapcsolatoknak legfontosabb szerve.

A mai világban azonban a diplomatának sokkal nagyobb feladatköre van, mint amit azelőtt betöltött. Nincs miért tagadni, hogy a háboru előtt, ami a gazdasági kapcsolatokat illeti, a diplomácia nagy része elhanyagolta azokat. De ezek a kapcsolatok akkor sokkal egyszerűbbek voltak és nem is voltak olyan nehezek, mint ma. A nagykövetek mellé abban az időben, szakképzett hivatalnokokat osztottak be, — annak idején én is ezek közé' tartoztam — akik kizárólag gazdasági ügyekkel foglalkoztak. Több állam még ma is küld ki kereskedelmi attasékat; a diplomata számára ez a feladatkör, bár igen nehéz, de rendkívül fontos munkaterület marad.

A gazdasági téren adódó munkálkodás mellett

a diplomatának egyik legfontosabb és legszebb feladata kiépíteni a kölcsönös kulturmunka megbecsülését.

Törekednie kell, hogy tudományos, valamint művészi téren kicserélődő szellemi áramlatokkal hazája és az ország között, ahová rendelték, egyre mélyebb kapcsolatok szövődjenek. Itt még nagy távlatok nyíltak meg előttünk.

Nem akarom emellett elfelejteni, hogy a sport és külömböző testgyakorló szervezetek versenye is a nemzeteket egymáshoz közel hozó alkalmat jelent — hogyha, amint az, sajnos, futbalmeccsen előfordul, — a lelkesedés olyan extázisba nem csap át, ami sajnálatraméltó tünetésekre vezet. — A diplomata azonban, miközben egyik országból a másikba vándorol és hazájának érdekeit következetesen védi,

apostola is lehet a nemzetek kölcsönös megsértésének.

— A diplomatának gyönyörű, s egyben óriási a feladata s alig marad ideje a szórakozásra — s majdnem semmi a felüldülésre. És minthogy megkísérlem kötelességeimnek teljesen megfelelni, nem jut időm a diplomáciáról írni könyvet, de nyilatkozataimmal állandóan készséggel és szívesen állok a nyilvánosság rendelkezésére.

NE SIRJON,

ha nem fogy az áruja. Kérjen propaganda tanácsot az

»AGGE« reklámvállalat

erdélyi központjától: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon 525. Hirdessen általunk a városi és vidéki autobuszokon, mozikban, uccai hirdető és villanyoszlopokon strandon, a vasútállomáson vagy olyan modern szabadtéri reklámlehetőségek formájában, amelyek városi vagy állam bérleménytárgyát képezik. Teljes felelősséggel vállalunk különleges reklámpropagandát az ország bármely részében.

**Gyors, megbízható és olcsó
az AGGE-propaganda!**

Kár minden baniért, amit rossz, ötletlen propagandára áldoz!
A jó reklám biztos sikert jelent!

„Az ember tragédiája”-nak

román fordítása irodalmi szenzáció Bucurestiben

„Az ember tragédiája”-nak megjelenése Goga Octavian kitünő fordításában — úgy látszik — azon a kulturósvényen, mit a magyar szellemiség ereje és értéke vágott magának a világ népei között, treuga Deit teremtett a magyar-román ellentétek között is. A román sovén sajtóorgánumok is a legnagyobb elismerés hangján irnak a magyar mű halhatatlan értékeiről és kiemelik, hogy méltó keretekben és interpretálásban a „II. Károly király Irodalmi és Művészeti Alapítvány” kiadásában és a nagy román költő, Goga Octavian mesteri fordításában kerül a román olvasó közönség elé a nagy magyar költői alkotás.

Rosetti professzor, a „II. Károly király Irodalmi és Művészeti Alapítvány” nevű intézet igazgatója a Madách művét kiadó intézetről, a magyar mű román kiadásáról és az intézet további programjáról a következő nyilatkozatot adta:

„Ez az intézet II. Károly király alapítása és az a palota is, melyben az intézet székel, az ő tulajdona volt és ő adományozta azt az intézet céljaira. Intézetünk folyóirata, a „Revista Fundațiilor Regale” 1934 január 1.-i legelső száma II. Károly király megnyitó cikkével jelent meg. Intenciójának megfelelően intézetünk szépirodalmi programja és célja a román kiválóbb irodalmi termékek kiadása mellett a legjelebb művészi fordításban elsősorban megismertetni olvasóközönségünkkel a szomszéd nemzetek és a velünk együtt lakó nemzetiségek nyelvén írt kiváló irodalmi alkotásokat. A magyar irodalomból elsősorban természetesen Madách Imre „Az ember tragédiája” című halhatatlan művére esett választásunk, melynek méltó formába való átültetését nyelvünkre a kitünő Goga Octavian már több, mint husz éve megkezdte, leggyebként is nálunk ő lehet leghivatottabb interpretátora a nagy magyar költőnek. Most, hogy a fordítás műve kész és azt könyvformába adtuk, a legközelebbi leendő „Az ember tragédiája”-nak színrehozatala Nemzeti Színházunkban. Ennek időpontjára nézve sajnos, nem tudok jelenleg még választ adni. Programunk szerint a következő magyar mű, minek lefordítására megbízást adtunk, az erdélyi Kuncz Aladár „Fekete kolostor”-a, mely egy másik jeles költőnk, Isac Emil fordításában fog megjelenni. Célunk, hogy megismertetve szomszédaink kiváló irodalmi alkotásait népünkkel, ezúton szolgáljuk távol politikától és az élet egyéb zavaró momentumaitól, a béke és harmónia megteremtésének érdekét. Összekötést kerestünk az Erdélyi Helikkonall érdeklődéssel és figyelemmel kísérjük az erdélyi magyar irodalmi életet és szívesen látunk mindenkit munkánkban, aki őszinte szándékkal óhajl támogatni minket említett programunk és céljaink megvalósításában”.

Záradéku ideiktatjuk a sovén hangjáról ismert „Universul” cikét, mit „Az ember tragédiája” román fordításának megjelenése alkalmából közölt legutóbb.

„A „II. Károly király Irodalmi és Művészeti Alapítvány” kiadásában megjelent a magyar Madách monumentális költői műve románul Goga Octavian csodálatosan szép tolmácsolásában. Madách költői művében Goethe Faustja, — Byron Kainja és részben Shelley befolyása alatt, értetlen megőrizve azonban a felfogás függetlenségét, fölvetette magának az emberiség sorsa és léte céljának megoldandó problémáját e földön. Ellentétben a fenti szerzőkkel, Madách részleteket idéz fel az emberiség multjának nevezetesebb korszakaiból, majd prófétai erővel jeleníti meg, ami a jövőben történik és ezeken építi fel századának halhatatlan költői nagy művét. Több, mint husz nyelvre lefordítva, ez a drámai költemény ma is műsordarabja a külföld színpadainak. A II. Károly király irodalmi és Művészeti Alapítvány méltó tolmácsolásban kívánta megjelentetni ezt a halhatatlan alkotást, lefordításával ezért Goga Octaviant bízta meg. Fordításában Goga Octaviannak sikerült megőriznie az eredeti mű fölemelő ihletének légkörét”.

Párisi levél:

„Évekig is hordok egy regényt vagy scenáriumot a fejemben és csak akkor irom le, ha teljesen kész”

mondja a Nobel-díjas Pirandello

Etoile környéki lakásán kerestem fel a Nobel-díjas híres író. A ház kapuját becsukva magam mögött, mintha egyszerre elvágtam volna Champs-Elysées zajos lármáját, az épületben tetemű csend fogadott. Házmeister, vagy valaki, akinél az író lakása után érdeklődhettem volna... sehol senki. Tanácstalanul tévelyegtem az udvaron. Az első emelet egyik ablakában élénkszemű, rövidszakállas ur öntözte a virágokat:

— Monsieur Pirandello, s'il vous plait?

— Földszint balra, első ajtó! — érkezett fölülről a válasz.

Egy perccel később már csengettem a jelzett ajtón. A csengetésre ugyanaz az ur jelent meg a nyitott ajtóban, aki az előbb a virágokat öntözte:

— C'est moi, Pirandello... én vagyok Pirandello!

— Nem tudom, miért van az — mondja, anint az ablakból az ünneplő tömegekre letekintünk — valahányszor innen kinézek, mindig az az érzésem, hogy egy nagy hajón vagyok?

— Bizonyára utazási vágy fogta el — válaszolom — szeret utazni? Mit remél egy utazástól?

— Oh... okulás végett semmiesetre sem kívánok elutazni. Csak semmi újat! Azért, hogy lássak, hogy újat halljak vagy hogy új dolgokat megismerjek, nincs szükségem utazásra. Hogy őszinte legyek, az utazás csak kiábrándít. Eddig legalább is minden utazás ilyenféle hatást gyakorolt rám. Én a dolgokat és tájakat képzeletben mind átéltem legalább is azokat, amelyek engem valamilyen szempontból érdek-

nek. Az utazás részemre ennél fogva csak azt jelentheti, hogy a valóságban ellenőrzöm a képzeletben átélteket. Sajnos... a valóságban eddig még sohasem volt alkalmam megtalálni azt a szépet, amit képzeletem felépített.

— Térben utazni... abban én semmi különöset nem találok. Igen, ha az ember utazhatna az időben... ha például el lehetne utazni Shakespeare-hoz! Az az utazás részemre is nagy örömet jelentene...

IRTAM ÉN MÁR REPÜLŐGÉPEN IS

Az ablakkal szemben — ahol két karosszékekben ülve beszélgetünk — áll egy kis íróasztal. Egy egészen csöpp kis asztalka, alig van rajta hely egy írómappának és egy kis nőies divatu, régistilusú aranyozott tintatartónak.

— Szóval, ennél az asztalnál dolgozik mester? — *teszem fel a kérdést abban a reményben, hogy talán így majd rátérhetünk az írói működésre.*

— Csak dolgoznék — mondja — ha most nem jött volna közbe ez a rendkívüli esemény. (Értve ez alatt a Nobel-díjat). Most nem lehet komolyan dolgozni... most még mindig ismerősöket, vendégeket, szerencsekívánatokat és üdvözléseket kell fogadni, most meghívásokra kell elmenni, most banketteket kell végigülni és én úgy vagyok vele, hogy ha egy napra valamilyen programom van... elég, ha csak annyit tudok, hogy valaki hozzám jön vagy hogy a nap bizonyos órájára valamire már készen kell állnom, az a nap elveszett már a munkából. devut ne! Isten óvjon a randevuktól!

— Különben is csak akkor fogok hozzá az íráshoz, amikor a dolgom már teljesen készen várakozik az agyamban. Néha éveket is elhordok egy-egy regényt, szindarabot vagy filmscenáriót a fejemben... *puis soudain tout s'éclaircit.*

Ezt az utolsó mondatot oly hirtelen kipattanó hangszullyal ejelte ki, hogy annak hatása alatt én magam is szinte mintha világosságot láttam volna felvillanni a szemem előtt.

— A dráma bogzódik... és kibogzódik — folytatja. — Az alakok karakterizálódnak... a kérdések és feleletek egymás után következnek... nekem akkor már nem is kell mást cselekednem, mint egyszerűen ideülnöm ehhez az asztalhoz és leírni, amit egy belső hang diktál nekem. Ez már nem okoz sem fejfájást, sem fáradságot. Ilyenkor írok, ahol éppen vagyok. Ha itthon, akkor ennél az asztalnál, ha kint vagyok, akkor betérek a legelső kávéházba, étterembe, cukrászdába... teljesen mindegy, hogy hova, csak az a fő, hogy ott írni lehessen. Irtam én már repülőgépen is... sőt írok írógépen is... persze, csak úgy egy-egy ujjal böködöm a billentyűket.

— Mielőtt azonban ezt az iramot megtalálom — mondja tovább Pirandello — mielőtt az a bizonyos belső hang elkezdene diktálni a szöveget... kimondottan beteg vagyok. Kinlódom... a fejemtetejétől a lábam talpáig felváltva mindenem fáj és úgy nyögдösök, mint egy nagybeteg.

Pirandello a legkedvesebb, legjobbszívű, legbarátságosabb modoru ember, akit az ember csak megismerhet. De amikor dühbe jön... nem lehet ráismerni. Saját maga is bevallja, hogy ilyenkor tüzet okád. Ordít... öklöz... földhözvagdós.

Magam ugyan sohasem láttam még ilyen hangulatban, de hallot-

tam ezt olyanoktól, akik látták. Most azonban, amikor a beszélgetés véletlenül a filmjeire terelődik és arról mesél, hogy a „Csendben” című darabjának eredeti szövegét hogy kiforgatta a társaság, már nem sok hiányzott ahhoz, hogy előbb változt rohamának tanuja lehessen magam il személyesen.

— C'est une dérision!... fakad ki magából hangosan... a férfialakjaimat csacsogó asszonyokká változtatták... a darab hőseiből hősnőt csináltak úgy, hogy ésatöbbi ésatöbbi!... a végén én magam nem ismerem rá a saját magam darabjára... c'est abominable!

Pirondellónak nem anyanyelve a francia és azt lassan, kissé énekelve beszéli. Ez a normális beszélgetés keretében nem tűnik fel, de amikor így kifakad magából... egyszerre drámái is, meg egy kissé komikus is.

Pirondelló kedélyét a tengerhez lehelne legjobban hasonlítani. Amikor nyugodt... olyan, mint egy békés öreg professzor... De amikor háborogni kezd...

A Nobel-díjjal kapcsolatban — amely különben egy nagyon szép kis vagyont jelent — bucsuzás közben a boldogságról beszélgetünk.

— Ez legalább kárpótlás lesz a sok bosszankodásért — mondom.

* — A bosszankodás oka a legtöbbször én bennem van — mondja — komplikált lélek vagyok!

— Szerencséjére olyan hivatást váiaszthatott, amelyben ezeket a komplikációkat a legjobban kiélheti...

k—g.

Spóregylet

BCU Cluj, Genie Ungersky Library Cluj

(București.) A nyárspolgár a szükös idők szülötte. Bő esztendőkből nyoma sincs annak a szellemnek, amit a reneszánszkorabeli flórenciek „sacra massericia”-nak neveztek, vagy amit a legújabb kor társadalombuvárai Franklin Benjámint elveire vezetnek vissza. Bukarest amúgy sem takarékos város, lakosai nem skótok és hozzá szoktak, hogy ha drágán bérelt otthonukat elhagyják, nem kevésbé drágán vegyék igénybe a város közlekedési eszközeit és szórakozóhelyeit.

A hosszantartó gazdasági válság most már odakényszerítette az embereket a környékhez. Oda, ahová villamos nélkül elér az ember, ahonnan elég még az előtt öt perccel felkelni és elindulni, hogy a kapuzárásban még meg lehessen előzni a házmestert.

A fényes éttermek helyett a teritetlen sörözők jöttek divatba a mondain közönség részéről,
a polgári elemek az uccájukban lévő polgári vendéglők

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

fehérszobáit, sőt színes abroszait látogatják, ha kimozdulnak otthonról.

A polgári életszínvonal süllyedése bizonyos konjunkturáját jelenti a „boutique”-nak, amelynek egyébként Bucureștiben soha különösebb jelentősége nem volt.

A kocsmáknak ez a fokozottabb látogatottsága hozta divatba ismét az elfelejtett spóregyleteket és pumpkaszszákat. Öten-hatan megalapítják és felduzzad taglétszámuk negyvenkilenc tagig.

Az ötvenedik jelentkezőt már visszautasítják,

mert ötven tagnál már alapszabály-jóváhagyás, illeték-kötelezettség, hatósági ellenőrzés, nyilvános számadás, adó terhelné őket. Szigorúan ügyelnek zártkörűségükre, vagyis arra, hogy önmagukszabta autonómiájukba semmiféle hatóság be ne avatkozhassék. Minden hét előre megszabott napján, legtöbb helyen szombaton történik meg a befizetés, heti ötven leitől felfelé és karácsony előtt a szétosztás. A pénzt évközben rendszerint a vendéglős, vagy a kocsmáros kezeli. A megszoruló tagok évközben kölcsönt is kaphatnak. A karácsonykor kiosztott

kamat átlagosan husz százalék

körül mozog, sokszor még annál magasabb is, amihez hasonló magas osztalékot egyik pénzügyintézetünk sem fizet, holott a spóregylet minden évben visszafizeti a tőkét is és az önszegélyre rászorulóknak sem érzik magukat kiuzsorázottnak.

Visszaélésről nem igen tudunk, a rendőri krónika nagyon kevés takarékegyleti, vagy asztaltársasági visszaélésről számol be.

Eszünkbe se jusson háborgatni őket! Működésük játékonnyan hat a takarékosági szellemre, amelynek elévgre naptárunkban külön napot is rendeltek. És szükség van rájuk. Olyan intézmények, ahová nemcsak pénzt betenni lehet, hanem ahonnan kölcsönt is kapni, még pedig bizalmi alapon, nem fedezetre, zálogra, lombardra, hanem becsületre, tisztességre. Mai világunkban pótolhatatlanok. Komoly hitelszervek, van céljuk és rendeltetésük. Csak szaporodjanak!

Agricola

— Mit szólt a közvélemény ahhoz a meleghangu levélhez, amit Slavescu miniszter kapott Tatarescutól a kormányból való kilépése alkalmával:

Kohn és Grün kimennek a Schwarz temetésére. Egy kicsit elkés-tek és pont akkor érnek oda, mikor a pap ezeket mondja:

— A legjobb apa, a legjobb testvér, a legjobb barát volt.

Kohn ránéz Grünre és így szól:

— Te, Samu, azt hiszem, mi egy idegen temetésre tévedtünk.

Grand guignol a külvárosban

(Arad.) Néhány nappal ezelőtt véletlenül egy gyászlobogós ház előtt jártunk, amelynek kapujánál egy feketeruhás öreg házaspár várakozott. A néni nagykendőjén látszott, hogy vidékről jött az öregur is fajúsi bátortalansággal szorongatta markában az öreg esernyőnyelet. Az egyik fiukat, aki egy aradi építkezésnél dolgozott, elérte a náthaláz, lefeküdt, tüdőgyulladást kapott, meghalt. Az öregek voltak egyedüli hozzátartozói, hát bejöttek Aradra, hogy legalább a végtiszlességet megadassák neki.

Lenn, a kapu alatt, egy furcsa, négykerekű, hosszukás szentmihálylova állt, amelyen ott feküdt az egyszerű jakoporsó. A februári nap fénye barátságos sugarakkal sütött, de az udvaron még kupacokban állt a hó és az emberek lehelete ködösen csapott a levegőbe. Az egyik munkás éppen a forrasztólámpát vette a kezébe, aztán a koporsóhoz hajolva, nagy lelkiismeretességgel megkezdte munkáját.

Közben arról beszült, hogy milyen nehéz ma élni, ma, amikor mindenhol redukálják a fizetéseket.

— Na, — mondja a másik, — azért hála istennek, hogy az ember néhány fröccsel még könnyebbíthet a sorsán. És aztán, míg az ember fiatal, ottvannak a nők is...

Igy folyt a beszéd, ilyen jókedvűen, tempósan, már ahogy ezt gyászhuszáréknál szokták, akiknek még ez a mai nehéz világ sem tudja elvenni a humorukat. Viccek surrantak, bemondások, visszaemlékezések a sok komáról, a sógorról, akiket már szintén nyugosztaljon az Uristen, de azért, amíg élt, nagy kujon volt.

És ezeket a vicceket szótlanul hallgatta a két gyászborult öreg szülő.

Közben a halott ott feküdt a koporsóban és nem hallotta a forrasztólámpa éles surrogását, amely az olvasztott ólommal hétpécsettől lezárt lakatnál is erősebben zárta el utját, ha esetleg visszakivánckozna az életbe. Ha a menyországba kerül, akkor bizonyára beláthat ebbe a napsünyes kis házacskába, ahol ilyen istenáldotta, jóhumoru, derék és egészséges emberek forrasztgatják porhüvelyének lakóhelyét.

Mi egy darabig furesán én ráncos homlokkal néztük ezt a kedélyes, februári grandguignolt, a két-három komoly, szoregalmas munkás embert, akik minden kétséget kizárva, munkájuknak megfelelő komolysággal álltak a koporsó körül.

Amikor a forrasztással elkészültek, a lámpapuskás, bajszos gyászhuszár így szólt:

— Mehet.

Ha mehet, akkor gyerünk. A koporsó felemelkedik és a koci ki-gördül az udvarra. Az udvaron már ott áll a nyitott ajtaju fekete furgon.

A két öreg ember is elindul a koci után...

B É L Y E G Z Ó K E T
olcsón, jól és
szóonnal készít **S T A M P A** bélyegzőgyár Arad, a
főpostával szemben.

Lajos báró estélye

Lehet, hogy azoknak van igazuk, akik szerint, különösen Európa keleti felén, kockázatos minden nyílt és határozott állásfoglalás — irodalompolitikai kérdésekben is. Mégis valljuk, hogy nem csupán regényeiért és novelláiért lelkesedünk, de igaz örömmel fogadtuk városunkban a nagy író, noha Nansen utlevéllel érkezett s mint nem tulságosan kívánatos idegen, csupán háromnapos tartózkodási engedélyt kapott. Semmiféle ünneplést sem tartunk tulzottnak, akár a nagy írásművésznek füstölgött a tőmjén, akár pedig a költő megalkuvás nélküli bátorságának, mely szembehelyezkedett azzal a hataiommal, amelyiknek politikáját — helyesen vagy helytelenül — hazája számára végzetesnek ítélte. Az ünnepség legszerényebb formájának ítéljük, hogy estélyt rendeztek a tiszteletére s azon megjelentek művészetének rajongói, hívei és hívői és lelkesen tüntettek a hazátlan nagy költő mellett.

Az ünnepi vacsorát azonban mindenütt inkább rendezhették volna, mint a Hatvani-palotában és mindenki tüntethetett volna mellette, éppen csak Lajos báró nem.

E nyugtalan — korántsem nyugtalanító — tehetségű irodalmi meccásnak családi és vagyoni helyzete olyan befolyást biztosít a magyar lapkiadásra, amelynek révén módjában van elérni, hogy a sajtó elhallgassa cselekedeteit s — hogy általában ne essék szó róla. Hatvani Lajos bárónak természetesen ma is joga van lelkesedni Thomas Mann írásművészetéért és módja is van rá, hogy személyes érintkezést találjon a világhírű költővel, ha ez a találkozás számára szenzációs élményt, vagy akár kellemes estét jelent. Megtehetette volna ezt csendben, feltűnés nélkül s ebben az esetben senki sem talál benne kivetni valót. Abban a pillanathban azonban, amidőn előtte és utána hasábos tudósításokat közölnek a lapok a Hatvani-palota Thomas Mann-ünnepélyéről, nem lehet hibáztatni annak a széles társadalmi rétegnek a felszisszenését, amelyik szerint azzal, hogy az emigráns író hangos hódolattal fogadta, kihangsúlyozta a maga emigráns voltát, illetőleg az egykori emigráns tüntető szimpátiáját.

Holott Lajos bárónak nemcsak joga, oka sem lehet, hogy emigránsnak érezze magát ebben a küszködő kis országban, amelyik neki sokkal több öröm- és boldogság-lehetőséget adott, mint azoknak a százazreknek, akik nem kényszerültek sohasem emigrálni s a bíróság előtt sem vergődtek annak a hatalomnak a kegyelméért, amelyiket előzően támadtak, sőt hátba támadtak. Hatvani bárónak, aki mindezek ellenére nemcsak az életét, de békeéveinek magas életnivóját is átmentette ebbe a nehéz világba, fokozottan ügyelnie kell rá, hogy

ne hívja fel a figyelmet erre a kivételes, csaknem egyedülálló szerencsére.

Naponta hálaimát kellene zengenie — biztonság okáért ugy a budavári koronázó templomban, mint az öntőház-uccai zsinagógában —

hogy itt és ilyen jól élhet. Minden reggel hálaajdonsággal kellene megköszönnie palotája előkelő nyugalját, sógorának vagyonkonzerváló körültekintését, ifju hitvesét, zsufolt könyvespolcait, a kényelmes berzsereket s a jó képeket a falon. Ujjongania kellene, hogy mind ez az övé s hogy köztük élhet, nyugodtan és zavartalanul, noha kevésbé szerencsés csillagzat alatt született honfitársait az övénél sokkal kisebb tévedéseik örökre kizárták nemcsak a haza, de a kényelmes karosszék öléből is. Persze csendben, diszkréten és mértéktartón kellene kifejeznie háláját a sorsnak, amelyik visszaadta neki az uri élet harmónikus bőségét. Halkan, diszkréten, bármennyire nehéz is csendes méltósággal elviselni a jószerencsét.

Lajos báró semmiképen sem tudja. Cikket ír és alája szedeti a nevét. A párisi kommunista lap eszkarpens, rikoltó-feltűnően öltöző tudósítójával nap-nap után megjelenik a dunaparti kávéházban, ahol összesugnak a vendégek. És nemcsak estét rendez a palotájában a nagy emigráns költő tiszteletére, de gondoskodik róla, nehogy valaki előtt is titokban maradjon a nagy esemény: Thomas Mann a Lajos báró vendége volt Budapesten!

Persze, úgy érzi, semmi olyasmit nem cselekedett, ami helytelen, vagy jogosulatlan lett volna. Pillanatra sem rémlett fel előtte, hogy ez, az időelőtti hangos kiállása éppen annak az irodalompolitikai irányzatnak válik kárára leginkább, amelyikért annyira lelkesedik, hogy annak érdekében a vezéri szerepet szánta magának. És annak a társadalmi osztálynak a helyzetét energiáját csökkenti, amelyben gyökerezik s amelyik kiváltságos előnyöket élvez most is még nálunk horott a nemesszi szomszédságban a legnagyobb csendben és visszavonultságban sem élvezhetné e nagy vagyon és kivételes helyzet előnyeit.

Ne tűntessen tehát a nemes báró. Bármennyire lelkiszükséglet is számára, ne üljön délutánonként a divatos kávéházban az eszkarpennes kommunista lapszerkesztő asztalához. Ne írjon cikket, vagy ha már képtelen ellenállni a grafománikus ösztönöknek, ne írja a nevét a cikkek fölé, se alá. Egyáltalán nemesen érdekes és egész fejtel kiemelkedő figuráját lehetőleg zárja el a nyilvánosság kíváncsi érdeklődése elől. Nemcsak azért, mert a visszavonultság illik az előkelő szellemekhez, de mert ezzel az önmegtartóztatással igen-igen jó szolgálatot tesz annakaz ügynek, melynek használni kíván; annak az egyre ritkuló és gyengülő társadalmi rétegnek, melyhez tartoznia szerencséje van; és mindenekelett a maga előkelő személyének. Mert szereplése a jelenben, mint fizikai reakció, idézi fel a mult emlékeit. Mindazt, amire a kitűnő bárónak nem lehet kellemes visszaemlékeznie. Viszont, ha így folytatja, sajtóban és palotában, előbb-utóbb feltétlenül emlékeztetni fogják rá.

Ne tűntessen tehát Lajos báró. És főképp ne felejtse el, hogy akár-mennyire is Hatvany, mégis csak Deutsch. A *Deutsch Ig. és fia* cég aradi alapítója sohasem feledkezett meg erről...

Kár a papirért!...

Nyilatkozik a tanár ur a jazzerkölcsökről, az új anyós típusról, a gyárilag „előkészített” szép nőkről, a testhez álló táncról és hasonló közismert jókról

(Timișoara.) Tánc- és illemtanár. Régi hivatás és új hivatás is. Ahogy vesszük. A táncitanítás nagyszerűen megy, de az illem körül bajok vannak. Ezt maga a táncok és illemszabályok professzora mondja el sokaknak okulására.

— A régi jóidőkben elküldték hozzánk a mindkét nembeli ifjúságot, hogy

a táncok mellé megtanulja az illemet is.

Nagy sulyt helyeztek a régiék arra, hogy az életbe kikerülő ifjú illedelmesen viselkedjék és a kisujjában legyen a köszönés és szellemes társalgás művészete. Amikor aztán ránk szakadt az új, nyugtalan és minden tekintetben felforgató korszak, a régi táncokkal együtt az illemnek is befellegzett. Más táncok jöttek divatba, más szokások és erkölcsök lettek uralkodók:

a jazz-táncokkal bevonultak az életbe a jazz-erkölcsök.

Az egyszerű, szeretetreméltó viselkedést, mint valami ódsíságot, megmosolyogták. Most azonban vége felé jár a jazz-korszak. Az emberek kezdenek visszatérni a régebbi táncokhoz és régi erkölcsökhöz. A valécherhez sokkal könnyebb visszatérni, mint a tapintatos, illedelmes viselkedéshez. A mi feladatunk, hogy növendékeinket megtanítsuk az illemre. Az én kurzusaim legfontosabb tárgya a modern illemtan. A modern életnek majdnem minden fontos megnyilatkozásában szükséges illemszabály benne van a tanrendemben. Beszélék házasságról, gyermeknevelésről, családi életről, ruhákról, sminkekről, illatszerekről, meghívásokról, látogatásokról, ajándékozásról, stb. Egész kis életiskola ez. Megmutatom, miként kell ülni, dohányozni, a fogpiszkálót kezelni. Ime néhány példa:

— A vicclapok és bohózatok gonosz anyósa nem létezik többé. De anyós még mindig van. Kedvesebb, szelidebb, szeretetreméltóbb, de mégis csak probléma. Főként, ha a feleségnek az anyja. A viszony feszültebbé válik, ha a mostani lakásviszonyok következtében együtt lakik az ifjú párral. A maga élettapasztalatait akarja ráerőszakolni leányára és vejére és elfelejti emellett, hogy azóta megváltoztak a szokások, felfogások, gazdasági és szociális viszonyok.

A modern anyós számára a legfontosabb szabály ez:

ne taníts mindig, ne beszélj bele mindenbe és hagyd, hogy a fiatalok úgy boldoguljanak, ahogy tudnak; tanácsot csak akkor adj, ha kérnek tőled és akkor is lehetőleg mindket félnek adj igazat.

A második szabály:

Ne avatkozz konyhai ügyekbe és a gyermekek nevelésébe; az étel nem lesz jobb nézeteltérések következtében, a gyermekek pedig nem lesznek illedelmesebbek.

illemadik és legfontosabb szabály

ne légy állandóan a szobában, ha vöd hazajött; tűnj el észrevétlenül és idejében. Az anyós ne formáljon jogot rá, hogy minden alkalommal elmenjen gyermekeivel a színházba, moziba vagy kávéházba. Ha az anyós külön lakik és látogatóba jön, ne legyen ez a látogatás tartós jellegű. De ilyenkor is vigyázzon rá, hogy jelenlétével ne hasson zavaróan.

Mindéz vonatkozik az apósra is, aki sokszor tulesz a legtípusabb anyóson is. Főként, ha semmi elfoglaltsága sincs.

— Beszéljünk kissé a sminkekről és illatszerekről. A mai nő szimpompás teremtés, de a legtöbbje ezt is tulásba viszi. Kármínpiros száj, violaszínű arc, lila szempilla, arany szemöldök — rivaldafény és Jupiterlámpa nélkül nem is oly szép mindez, mint ahogy a nők hiszik.

Minden téren ismét a természetesség nyomul előtérbe,

csupán a női arc maradjon festett természetellenességében? Hogy minden nő jól akar kinézni, az csak természetes. És az is természetes, hogy ezt kissé mesterséges uton igyekeznek elősegíteni. Az ilyenfajta szépségápolás ép oly fontos, mint a tisztálkodás és fogápolás. De a kozmetika ne fajuljon el öncéllá, ne legyen feltűnő és ezáltal nevetéses. A festés olyan művészet, hogy a teint akként lehessen javítani, hogy ezt ne is lehessen észrevenni. A mai nőnek azt is tudnia kell, hogy mikor milyen célra fesse ki magát: nappali sétára vagy pedig esti látogatásra. És nagyon fontos, vajjon elbirja-e még az arc a festéket, vajjon az öregedés jelei eltűnnek-e vagy pedig még jobban kidomborodnak? Ezek a szabályok az illatszerek használatára is mérvadóak. Ha a parfümözés diszkrét és a személyi illatot szuggeralja, akkor nem lehet kifogásolni. Sohasem használjon a nő látható szaga parfümöt én ne terjesszen maga körül visszataszító parfümfelhőket.

— No és a társalgás. Semmiről mulatságosan csevegni már régen elfelejtett valami. Manapság már nem oly fontos megszokítás nélkül szellemesen és ötletesen beszélni. De valamit mégis újból meg kell tanulni: a hallgatás művészetét, mert ma már nem tartozik az előkelő tónushoz a céltalan fecsegés és handabandázás, a halandzsaszerű duma. A frázisok sem batnak ma már. Ha valakivel társaságban megismerkedünk, mindenekelőtt azt igyekszünk megtudni, ki az az ember és mi érdekli leginkább? Csak néhány témával kell kísérleteznünk. Valamihez hozzászól és akkor már tudjuk, kivel van dolgunk.

Hát ami azt illeti, a modern élet nagy követelményekkel áll elő a mai tánc- és illemtanárokkal szemben.

— Hogyan bánt el Aradváros a fimişoarai benzinkut vállalkozókkal, akik a koncessió ellenében az egyik oktagon helyén modern illemhelyet akartak építeni?

A praktikáns bemegy Kohnhoz és jelenti:

— Főnök ur, itt van Parach ur, az utazó.

— Küldje be.

— De hiszen tegnap azt tetszett mondani, hogy ha még egyszer jön, hát kidobja.

— Nu, küldje be, hogy kidobjam.

Marika, mint barika

Körülbelül másfél esztendeje tart már, hogy reggelenként szorongásos félelemmel nyitom ki kedvenc lapomat, hogy Marikáról ismét meg kell tudnom valamit, ami egyáltalában nem érdekel és amihez Marikán kívül az ég világon senkinek semmi köze nincs. Ezalatt tíz másfél év alatt Marika elérte azt, ami csak nagyon keveseknek jut osztályrészül, személytelenné vált (majdnem aзи irtuk: eszmeivé), túlnőtt a saját jelentőségén, a közéleti szereplés szimbólumává alakult. Be kell vallani, hogy Budapesten alig akadt újságolvasó, aki, ha szívesen elolvasta a Marikáról szóló cikkeket, bizonyos fanyar mellékízt ne érzett volna a bosszantóan ügyes sajtómenedzselés láttára. Ennek ellenére Marika mégis karriert csinált, bizonyára azért, mert kellemes megjelenése és kétségtelen tehetsége lebirta és elbirta még ezt a célján túlnőtt reklámhadjáratot is.

Egyszóval megállapíthatjuk, hogy Marika publikumot vonzott ugyan a színházba, de

mégsem volt népszerű.

Marikát nem szerették. Marikát mindenki bírálta, de azért megnézték. Marikában tehát üzlet volt.

Mi el tudjuk képzelni Marika lelkiállapotát, aki bizonyára érezte, hogy a körülötte tolongó érdeklődés rosszakaratu, majdnem ellenséges és ha a sok gikszer után egy igazi hiba is elkövetkezik, úgy menthetetlenül el fog bukni. Ebből a megérzésből táplálkozott Marika idegessége.

A rengeteg érdeklődő, de kevés jóbarát középpontjában ott állott Marika fiatalságának, szépségének és esemer jelentőségű tehetsége könnyű fegyverzetével és megpróbált a maga módján harcolni a felidézett szellemek ellen. Csakhogy Marikának ír rá kellett jönnie arra, hogy a szellemidézés sokkal könnyebb feladat, mint az életre kellett szellemek megfékezése. Most már hiába próbált szerényen visszahuzódni magánéletének kulisszói mögé, hiába igyekezett olyan csendesen, nyilatkozatok, hadüzenetek, ellennyilatkozatok és békekötések nélkül élni, mint ahogy másfél évvel ezelőtt kellett volna.

Marika kénytelen eltűrni, hogy magánéletének legtitikosabb vonatkozásai is oldalas cikkeken tálatassanak a nagyérdemű olvasóközönség komplett reggelije mellé.

Ime, a sors iróniája. Marika hosszú időn keresztül önhibáján kívül antipatikus szerepet játszott a pesti közvélemény előtt és ugyanakkor a sajtó egy része naponként és hosszú hasábokon keresztül lelkendezett érte. Most, szomorú tanulságok után, megkomolyodva és kissé lehangoltan félrevonul, hogy a kérelten közszereplés fáradságait kipihenje, találkozik egy érzéssel, amely minden embernek leg-sajátosabb magánügye, a szerelemmel — és Marika

kivivja a közönség rokonszenvét,

de el kell tűrnie, hogy a sajtóban nem éppen barátságos célu cikkek foglalkozzanak magánügyével.

Hogy félreértés ne legyen, tapasztalatból tudjuk, hogy ilyen esetekben a színigazgatók és a primadonnák rendszerint saját elhatározásukból szokták szerelmi csatározásaik minden fordulatót közölni a sajtóval. Az ilyen körülmények tehát éppen az érdekelttek hibájából szokásjogot nyrték. De ebben az esetben, Marika esetében, mégis sajnálatraméltónak tartjuk ezt a nagyon kedves, de nem nagyon diplomatikus fiatal lányt, hogy amikor végre szimpatikus megjelenési formában jelentkezett, vagyis egyszerűen és reklámmentesen szereimes lett, kénytelen eltűnni a nem mindig jóakaraut bírálatot magánéletének erről a lépéséről.

Sokat olvasunk a készülő sajtótörvényről. Halljuk, hogy olyan rendelkezést is fog tartalmazni, amely lehetlenné teszi a magánélet kitergetését. Ugy gondoljuk, hogy ez a rendelkezés, bár

nehezen lesz megvalósítható,

mégis jó célt szolgál, de csak akkor, ha olyan záradékkal is ellátják, amely akkor sem teszi lehetővé a sajtónak a magánügyek ellenőrzését, ha erre az érdekelttek kifejezetten felkérnek is.

Ez a kis közbeszólás csak azért jutott eszünkbe, mert

sajnáljuk Marikát az áldozati barika szerepében.

Sajnáljuk Marikát, aki most ezért kénytelen illetéktelen szemek kíváncsi vizsgálódását eltűnni, mert menedzserének, a papának peres ügyei keletkeztek a sajtóval.

Nem tudjuk, igaz-e, hogy Marika férjhez fog menni a színigazgatóhoz, mi csak azt tudjuk, hogy a színigazgató nős ember és azt is irdjuk, hogy az ilyen burkolt célu, de nagyon is világos értelmű közlemények milyen mérhetetlen emberi és családi katasztrófának okozói lehetnek. Marika megbűnhődött már azért a megbocsájthatatlan bűnért, hogy a színházi papák és papák ellenére karriert csinált.

Hagyjanak most már békét Marikának.

Az élet minden frontján, talán még a színházi fronton is, sokkal, de sokkal jelentékenyebb eseményekkel is találkozhatunk, mint Marika magánélete.

A sajtótörvény kodifikátorait pedig megkérjük, szánjanak egy rövid bekezdést Marikának olyan formában, hogy tiltsák el a sajtót a színházi kritikán kívül minden olyan közleménytől, amelyl Marikával foglalkozik, mert Marikából nagyon elég volt. Azt hisszük neki is.

Hajnal László.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

**HIRDESSEN
az „ERDÉLY ÉLET“-ben!**

Démonok alkonya

(Arad.) Vagy három-négy évvel ezelőtt, mikor a zord idők komolyan beköszönlöttek, egy igen fontos közgazdasági szaktekintély, akit megkérdeztünk, mennyi ideig tart még ez a valság, azt válaszolta:

— Három év múlva lelkendezve fogják visszakivánni a mai „szörnyű” időket.

A jóslat beteljesült, ma mindenki a saját bőrén tapasztalja, hogy a három év előtti idők valósággal tavaszi gyönyörűségekkel tartogattak számunkra a mai tél riadegségéhez mérten.

No, de ne lássunk mindig mindent sötétnek s ha visszanezve, meglepetten állapítjuk is meg, hogy valami konok következetességgel évről-évre minden rosszabb, azért mégis lehet találni vigasztaló gyönyörűséget az egyre pusztuló és sötétedő év alkonyán.

— Mi lehet ez a gyönyörűség — kérdi kíváncsian a sok oázist kereső a sivatagban.

— A nő, a mai nő, — válaszolja a író fölényesen

Tehát megint csak itt vagyunk a nőnél, aki miatt mindig zsörtölődik és bosszankodik az ember. S még hozzá így vagyunk itt a nőnél, hogy hajporos bókokat fuvolázunk neki.

Megérdemli. Az előbbi pillanatnyi visszapillantás alkalmával, mikor az elmúlt évek sok rossz emlékét, elmúlt gondját, baját mustrálgattuk, fel-felvillant előtünk az a többséle női típus, ami mind elhalálozott az elmúlt évek során. Mélázva a tetemek fölött s a hullahegyeken át elérkezve a mai nőhöz, kalapot kell emelni előtte. Mi, férfiak, is sátszenvedtük a szörnyű éveket, illetőleg évtizedeket és beleromlottunk a sok szenvedésbe. Elvesztettük a kedvünket, sokan hitüket, reményeink, álmaink szétfoszlottak. huzzuk az igát, de immár fáradtan é selkeseredve. Nem nemesített meg bennünket mindaz, amin keresztül mentünk, nem termelt ki sorainkból valami különösebb, ideális férfi-típust, elszürkültünk, belerokkantunk mindabba, ami velünk történt. Ezzel szemben a nők?

A nők sorra kiölték soraikból azokat a típusokat, amelyek a háboru kitörése óta máig, vagy mondjuk csak a világválság kirobbanásáig évről-évre minden év megtermett számunkra

s amely típusok — valljuk be — valamennyien ellenszenvesek voltak.

Kezdődött az első komoly lelkesedésből termelt, de aztán állelkesedésébe beleromlott ápolónői, jótékonykodó, baslika! és érmelegítő kötő nővel. Folytatódott a hirtelenül gazdagodott undorító női típusal, a háboru alatt üzleteket csináló, kijáró és spekuláló nővel, majd a táncdémonnal, a lumpoló, a konjunkturák élvezeteit és fényüzését habzó nővel. Jött a tánc-, jazz- és bundadémonná vedlett nő, aztán újra a különböző engedélyeket kijáró nő, a csempésző nő, a kártyázó nő, közben a fiús nő, a mindenütt jelenlévő nő, a mohó nő, aki alig aludt a hajnali hazameneteltől a déli korzóiig, mindig attól reszketve, hogy valami roppant fontos dolgot elmulaszt. Tíz és husz altípust lehetne még felsorolni a leghelyesebben egy gyűjtőnévvel „konjunktura démon”-nak nevezhető női típusokkal, ami az elmúlt évek alatt itt rémitgetett bennünket szakadatlanul.

Aztán lassan-lassan ebből a szörnyű zürzuvarból kilépett az ifjú generáció, amely a gyermekszobákban csodálatos dolgokat tanult meg, mialatt a mamáik lumpoltak. Jött a sportoló nő, az utazó nő, jött a girl-típus, a Greta Garbo-típus, aztán ezek kivesztek, átalakultak, le-törtek és irodába mentek, az előző generáció pedig felőrlődött, vagy megöregedett a mulatozásban s egyszerre más világ köszöntött ránk: a szenvedések, a családi gond, a tűzhely örének anyagi diésfényében itt áll előttünk a mai nő, aki szép, szomorú, erős, komoly és tiszta, bájos és egyszerű.

Apróhirdetések

Néhány héttel ezelőtt leközzöltük néhány búbajos apróhirdetést, amelyek a napilapok levelezés és házasság rovatában jelentek meg. Azóta — még jobban megszaporodtak a rovat apróhirdetési.

Angyali dolgokat hirdetnek a hölgyek és urak. Ime egy kis csoporttal.

NEGYVENEVES, elegáns, magas, diplomás ur keres érdekes, diszkrét barátságot olyan 45-55 éves, lehetőleg magistermetű, gyermektelen jókedélyű hölgynek, aki őt hetenként egyszer-kétszer meghívna magához. „Ősz haj érdekes” kiadóba.

Remek üzletember ez a negyvenéves ur. Rengeteg dolgot kíván és mindössze az ősz hajával társul bele üzletbe. Cluj

SZERETNEM, ha valaki megtalálna, ki engem keres. Irjon egy férfi ki „Más kiadóba”.

Nem is tudjuk, hogy elveszett. Csak az a kérdés, hogy becsületes megtalálóra vágyik-e?

JÓKÉPŰ zsidó lány, szive-keze szabad. Pályázat: agilis fiatal-ember 35-ös jómegjelenésű. „Esetleg benősülhet” kiadóba.

Hol fordíttassa okmányait?

Mitra I. Sándor-nál,

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos fordító. — Fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája, információs iroda

Bejegyzett cég. Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal cégek részére jutányos díjazás mellett. — Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig és d. u. 3—7-ig.

Megsughatjuk, hogy az „agilis üzletemberék” nem elégednek meg a szívvvel és a kézzel. Mást is kívánnak. Pénzt.

LELKIBÁNATAT kiöntené mélyérzésű uriasszony korrekt urimbernek. „Életöröm” kiadóba.

Életörömet ígér és csak a lelkibánaott akarja kiönteni. Szép kis „életöröm” manapság hallgatni a lelkibánatküöntést.

KORCSOLYAZNI megtanítana urinőt középkoru garszon urimber. Bérletjegyért Jégmesék” kiadóba.

Akit ez a jeges apróhirdetés is hidegen hagy! Mindent egy jég-bérletjegyért!

HUSZIG telt, karcsu, jónövésű kislány irjon harminchatos. figyelmes „Háztulajdonosnak” kiadóba.

Szép reményei lehetnek a „huszig telt, karcsunak”. A háztulajdonos ur olyan farkar, hogy annak ellenére hogy figyelmesnek hirdeti magát az értelmetlenségig megrövidítette az apróhirdetést hogy minél olcsóbb legyen. És pechjére sorrendben pont egy kilométer hosszú, regénynek is beillő apróhirdetés elé került, amely így szól:

ÉGY magateremtett gögös magány után ezen a nagyon furcsa módon szeretne kontaktust valakivel egy 33 éves, független uriasszony, aki intelligensnek született, kulturál szerzett és ugyan-csak megőrizte függetlenségét, valakivel, aki ember, azonkívül a szónok biblikus értelmében is. Önkritikával rendelkező negyvenöt évesnél nem fiatalabb, izr., abszolút urak levelét „Pygmalion” jeligré a kiadóba kér egy külsőleg is állítólag jelentékeny asszony.

Azon „abszolút izraelita” urak, akiknek tetszenek az ilyen független uriasszonyok, szerencsét csinálhatnak. Állandóan forgathatják a — bibliát, a szó „biblikus értelmében...”

DOLGOZÓ fiuk és lányok keresnek társaságukhoz 2—3 urilányt kik piknik, tánc- séta- mozipartnernek lennének. Leveletet (esetleg címmel) a kiadóba kérünk „Husz éves lányok” jeligré.

Mikor dolgoznak ezek a „dolgozó” fiuk és lányok?

KISSÉ akadozva beszélő fiatal nővel megismerkedne hasonló fiatalember. „Közös érdek” kiadóba.

Bi-biz-to-tosan kap le-le-ve-let. Je-je-li-gé-jé-re.

**— Az aradi szintársulat tagjai állandóan töpren-
genek, tanácskoznak és törlik a fejüket, hogyan old-
hatnák meg a kínos helyzetet, melybe önhibájukon
kívül estek bele, — a közönség részvétlensége miatt.
Hogy ehhez mit szólnak ?**

Kohn nagybetegesen fekszik és nyögve mondja az orvosnak, hogy az az óhaja, hogy a halála után felboncolják.

— De miért? — kérdi az orvos.

— Tudni akarom, hogy miben haltam meg, — feleli Kohn.

Berlini levél:

Michael Bohnen az új Németország ünnepelt hőstenorja barátja sirja felett elénekelt a zsidó halotti imát

Harminc éven keresztül testi-lelki jóbarátság kötötte össze Michael Bohnen-t, a berlini „Állami Operaház” ünnepelt hőstenorját Joseph Schwartz-ai, aki ugyanennél a színháznál baritonista volt. Elválaszthatatlanok voltak ugyszólván egymástól, ifjúkorukban egy énekmasterhez jártak és egyidőben is léptek színpadra. Jött azonban a nemzeti „gleichschaltung” korszaka és

Schwartznak távoznia kellett a berlini Operából.

Hiába volt Bohnen minden protekciója, hiába járt el Göring miniszterelnöknél, akinek Bohnen intimusa, — nem segített semmi. Joseph Schwartz azóta külföldön koncertezett.

Az elmúlt héten Schwartz betegen érkezett haza Berlinbe és amikor állapota rosszra fordult, üzenetet küldött Bohnennek, látogassa meg. Bohnen megrendülve érkezett betegágyához és kétségbeesetten halotta, hogy Schwartz napjai megvannak számlálva.

— **Igérd meg nekem — mondotta a beteg, — hogy ha meghalok, kijössz a síromhoz és ott elénekeled a zsidó halotti imát!**

Bohnen pillanatig sem gondolkodott, hanem megígérte. Két napra rá Schwartz meghalt. A Zentralfriedhof-on már egybegyültek a gyászolók, a megtört család tagjai, akik közül azonban senki nem gondolt már arra az ígéretre, amit Bohnen tett a haldoklónak. Annál nagyobb volt a csodálkozásuk, amikor a pap imája után egyszerre csak felcsendültek a Kol Nidre hangjai,

Bohnen érces hangja szállt az ég felé

és küldte le a sirba nyugvó barátinak az ígéret beváltását. A náci bálványozott énekesének ez a baráti gesztusa, mély benyomást gyakorolt a gyászoló gyülekezetre, amely zokogva hallgatta a könnyező hőstenort.

De már

másnap Göbbels magához rendelte Bohnen-t,

akit felelősségre vont. Hogy ezen az audencián mi zajlott le, senki sem tudja. Egyesek szerint maga Göbbels is megértést tanusított volna Bohnen cselekedete iránt, tény az, hogy semmiféle következménye a dolognak nem volt. Csak a sajtó kapott szigorú ukázt, hogy az ügyet pedig ne foglalkozzék...

VILÁGIRODALOM

A tírolli rém

A tiroli hegyek között egy mély völgyben, amit apró patak szel át, van egy magánosan épült apró faházikó, amelynek belsejében a május 13-áról 14-re forduló éjszakán hátborzongató események játszódtak le.

A borzalmak éjszakáját megelőző nap történetesen péntek volt. Alkonyatra fülledt meleg ereszkedett a környékre, közel-távol még a madárcsicsergés is elnémult, az egész táj maga volt a feszült várakozás.

A magános ház két öreg lakója szokás szerint idejében, a tyukokkal, nyugalomra tért a felső padlásszobában. Amikor a lámpát eloltották, valahogyan egyikük sem tudott elaludni. Elviselhetetlen volt a meleg és a némaság a padláson. A vén óra is megállt a sötétben. Éjfél tájban lehetett, amikor a vihar kitört. Ugy jött a hegyek felől, mint valami nehéz, dübörgős társzekér s a menydörgés az egész házat megrázta. A vén fák meghajoltak a szél vonító zugására s a lehajló ágak félelmetesen bezörgettek az ablakon. A kutya kísértetiesen szűkölt, a kakas kukorékolt, holt messze volt még a hajnal és ekkor hirtelen...

— Mi volt az? — riadt fel a férfi. Hallod?

— Igen. Valaki jár odakint.

— Most az ajtó is csikorgott.

— Többen vannak. Szent Isten!

A két öreg dermedten figyelt. Még a lélegzetüket is visszafojtották... Hosszu, hosszú percek teltek el így, lent azonban csend volt.

— Le kéne menni és megnézni, ki jár ott — suttogta a férfi. — Menj le, Sára.

— Én?... Én menjek le? — iszonyodott el az öregasszony.

— Természetesen. Te vagy a fiatalabb és egészségesebb. Velem egykettőre lbánnának. Csitt. Hallgas.

E pillanatban odalentről éles dördülés hangzott, mint amikor képményen becsapnak egy ajtót. Azután három tompa rettentő ütés hallatszott, majd nyujtott, üvöltő férfihang:

— Segítség! Segítség-é-ég

Aztán elhaló nyöszörgés, most már közelebből:

— Emberek... — végül vak némaság, mintha hirtelen megszakadt volna valami.

— Gyilkosság történt! — remegett a férfi az ágyban. — Menj le, asszony, nézd meg, mi az.

— De én félek! Engedd, hogy itt maradjak.

— Micsoda beszéd ez? Te vagy a háziasszony! Indulj, ha mondom és tedd be az ajtót.

Az öregasszony reszkető kezekkel lámpát gyujtott, aztán lassan megindult a recsegő falépcsőn az alsó szoba felé. A férfi egykedvű arccal nézte az ágyból, majd felemelkedett, az ajtóhoz csoszogott és gondosan bezárta.

— Ki van itt? — hangzott az öregasszony reszkető hangja lentől.

Válasz helyett azonban vérfagyasztó üvöltés hangzott a földszint-ről. Aztán két revolverlövés. Üvegsörömpölés, feldőltek székek és butorok tempa pufanása, vad dulakodás lármája és végül ismét ásító dermedt csend... Fenn a padlásszobában az öregember fülére rántotta a vastag dunyhát s ahogy némán, reszketve hevert a ágyán, egyszerre csak elaludt.

Másnap kora reggel három rendőr verte fel mély álmából a gazdát.

— Hahó öreg... Itt is jártak az éjszaka? Hát mi történt tulajdonképpen?

— Borzalmas volt — mesélte a fehérhaju öreg és fogatlan szája remegett a rémülettől. — Legalább tíz erős ember támadt ránk, a feleségem lement közéjük, hiába próbáltam lebeszélni... Félrelökött engem, szegény tehetetlen öreget és lerontott a lépcsőn. Én meg úgy megijedtem, hogy bezártam az ajtót utána.

— A felesége lent van ésmost próbálja magához téríteni a doktor. De úgy gondoljuk, nem történt semmi baja...

A rendőrök össze-vissza járták a kis ház minden zegét-zugát. A kommisszárius gondterhelten ráncolta össze homlokát.

— Vagy tizenkét környékbeli házban ugyanígy volt. A „tirolói rém” járt itt, úgy mondják... Mindenütt betört, össze-vissza forgatta a házat, feltörte a szekrényeket és a ládákat, de nem vitt el semmit. Innen hiányzik valami?

A két öreg gondosan átnézte a feltört szekrényeket és megfontoltan jelentették ki, hogy semmi kárunk sincs itt. A padlótelej volt torzáccsal, tépett ruhadarabokkal, meg üvegszeréppel, a szoba közepén pedig hatalmas megalvadt vérfolt feketélt. Holttestet azonban nem találtak sehol.

A rendőri nyomozás két teljes napon át semmi eredményt sem hozott. A vakmerő tizenkétszeres rablógyilkos — a tirolói rém — nyomtalanul eltűnt a környékről. Mert a többi házban is ahol járt, ott volt a hatalmas vérfolt... A harmadik nap reggelén azonban nagyalakú pecsétetes levelet hozott a posta a környékbeli, magános házak tulajdonosainak, mindazoknak, ahol betörés történt. A két öreg is megkapta a pirospecsétetes borítékot.

— Bocsánatot kérek, — így szólt a nyomtatott levél — hogy a mi nap vakmerően megzavartuk az éjszakai nyugalmát. Ezt a leckét azonban megérdemelték, mert számos figyelmeztetésünk és tájékoztató nyomtatványunk ellenére nem fogadta meg jótanácsainkat! Mi nem vagyunk rablók, sem gyilkosok. Az ajtókat modern álkulccsal nyitottuk fel, úgyhogy a zárnak baja nem esett, benn a szobában pedig szerződöttség színészekkel, megfelelő kellékekkel, ami közül nem hiányzott a friss ökörvér sem, megjátszottuk egy véres dráma külsőségeit. Ezért véssé jól emlékezetébe, hogy a legelső dolog bebiztosítani lakását és házat betörési kár ellen, mert egyetlen vidéki magánosan álló ház sem lehet meg biztosítás nélkül. Tisztelettel: Központi Biztosító Intézet.

Irta: Joe Hans Rösler (Wien)

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmáról. — Az „Erdélyi Élet” eredeti rovata

Az állatvilág télen

(Oradea.) A mindennapi élet gondjaival küzködő városi ember nem igen szokta figyelni a természetet s így azt se veszi észre, hogy a tél beálltával erősen megritkul az állatvilág. Igaz, hogy számára bizonyos tekintetben megelégnék, mert maig nyáron alig lát egy-két verebet az uccákon, télen tömegesen lepik el a fákat s alkonyatkor nemcsak éktelen csipogásukkal, hanem egyéb tisztaságellenes veszedelmekkel is kellemetlenkednek.

De csak a városi ember véli megszaporodottnak az állatvilágot télen, mert bizony az erősen megritkul. Köztudomású, hogy a madarak jórésze ugy védekezik az itteni tél hidege és táplálékhiánya ellen, hogy melegebb éghajlat alá költözik. A rovarok nagyrésze elpusztul, vagy elbuvik melegebb menhelyre. Már maga ez sok-sok milliárd állat el-tűnését jelenti az élet nyüzsgéséből.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VEDEKEZÉS A TÉL NYOMORUSÁGAI ELLEN

De akármilyen sok állat költözik el innen jobb helyre vagy fejezi be az életét még a tél beállta előtt, még mindig sok marad itt. A „jószívű” emberek sajnálják ezeket az ittmaradó állatokat, mert azt hiszik, hogy nagyon nyomoruságos sorsuk van télen. Pedig semmi okunk arra, hogy sajnáljuk őket, mert sok tekintetben még jobb dolguk van, mint a civilizált társadalom szegényembereinek. Nekik nem kell mesterséges fűtőanyagról gondoskodniok, a természet meleg és vastag téli takaróval látja el őket, főleg a madarakat és emlősöket, vagy pedig téli álomra küldi őket.

Amire a tél fagyasztó és éhínséges nyomoruságai beköszöntenek, a vakondok, mormoták, sündisznók, hörcsögök, denevérek, gyíkok, kigyók és a rovarok mindenféle rejtekhelyekre visszahúzódnak, külön-külön vagy összebujva s lappangó élet formájában átalusszák a telet, amíg a tavasz melegebb lehellete új életre nem kelti őket.

A VIZI ALLATOK VEDEKEZÉSE

A legkevesebb bajuk van télen a halaknak. A nagy és mély vizekben kitűnő védelmet nyújt az, hogy az ilyen helyeken a víz hőmérséklete bizonyos (helyenként változó) mélységtől kezdve egész éven át

Fény a reklám ünneplő ruhája

alig vagy egyáltalán nem változik. Az ilyen helyeken (például a mély svájci tavakban) élő halak alig tudnak a tél és nyár váltakozásáról.

A sekélyesebb tavak és folyók lakóinak már kevésbé jó dolguk van, mert az ilyen vizek szigorú télen fenékgig befagyhatnak. De azért ez még sem jelent teljes pusztulást. A halak beássák magukat az iszapba s megdermedve ott töltik a telet anélkül, hogy ez megártana életképességüknek. Nemcsak az aránylag kicsiny pontyok tesznek így, hanem a mázsássúlyú vizák és tokok is, amilyenek például a Volgo folyóban élnek.

A mi éghajlatunk alatt a halakon kívül a vízi gótek, a tavi teknősök és a békák is az iszapba bujnak el télire s annyira megdermednek és annyira érzéketlenek, mintha minden élet elszállott volna belőlük.

A SZÁRAZFÖLDI ALLATOK VEDEKEZÉSE

A szárazföldi állatok még jobban rá vannak szorulva a téli védekezésre, mint a vizek, mert sokkal nagyobb hideget kell elviselniök. Ezek a télen is itt maradó szárazföldi állatok vagy olyanok, amelyek a téli hónapokra többé-kevésbé teljesen megdermednek s az életműködéseik a minimumra csökkennek (nem esznek, alig lélegzenek, stb.); vagy olyanok, hogy télen is folytatják az életműködéseiket.

Az előbbieket a természet úgy készíti elő a téli „alvásra”, hogy a nyár folyamán a bőséges táplálkozásból egy kis fölöleg rakódik föl a testükben zsír alakjában a belek körül, az izmokban és főleg a hasfal alatt. Ennek a zsirtartaléknak lassu fogyasztásából él az alvó szervezet a tél folyamán. Hyenkor az állat nem vesz föl táplálékot, az anyagforgalma a minimumra csökken s az oxidált tápanyagok pótlására elég ez a zsirkészlet is.

Nem minden téli alvó dermed meg teljesen. Így például a medve inkább csak mélyen alszik, mert erős cibálásra fölébred s mindjárt kész a támadásra is. Ellenben a hőrcsög teljesen megmered, mintha dögölt volna, összegörnyedve és látszólag lélegzet nélkül tölti a telet. Hyenkor egyetlen életjele a szívverése, de ez is lecsökken percenként 12—15-re.

Az emlős állatoknak egyik legjellemzőbb tulajdonságuk, hogy a testük hőmérséklete állandó. De a téli álmot alvók testhőmérséklete olykor 8—10 Celsius fokra is leszáll.

Nagyon érdekes a denevérek (bőregerek) téli alvása. Ezek a hát-só lábukon levő erős karmokra, fejükkel lefelé és rendszerint páronként akaszkodnak föl valami eldugott sötét helyen, a repülésre szolgáló bőrredőjükbe takaróznak s hónapokon át teljesen mozdulatlanul maradnak. A denevérek a legjobb példa azokra az állatokra, melyeket tisztán a téli táplálékhiány kényszerít alvásra. Ők ugyanis mind rovarokkal táplálkoznak, télen pedig nincs rovar, amit repülés közben elkapkodjanak.

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! Összes szépséghibák szakszerű ki- !!
kezelése. - Tanítványok kiképzése. !!

Azokat az állatokat, amelyek télen is változatlanul tevékenyek maradnak, amelyek tehát ebben az évszakban is táplálékhoz tudnak jutni és csak a hideg ellen kell védekezniök, a természet meleg szőrvagy tollruházattal védi meg. A madaraknál a pihe-tollak, az emlősöknél a pihe-szőrök (közvetlenül a bőr fölé boruló apró tollak vagy szőrök) olyan sűrűk télen, hogy csak a szokatlanul kemény fagy árt-hat meg nekik. A fő, hogy táplálékban ne szűkölködjének, mert a bő-séges táplálkozás elengedhetetlen föltétele a test kellő melegfejleszté-sének.

Egyes állatok télire külön új szőrözetet kapnak, amire mutat az is, hogy sok prémes állatnál csak a téli bunda ér valamit. A coboly téli bundája például egyik legdrágább prém, míg a nyári bundájáért nem adnak semmit.

dr—s—n

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

A kalandor

Kalandokkal megdöbbenő bűncselekménnyel átszőtt filmtörténet, amelynek háttéréből mély emberi érzések villannak elő. Jerry Day nem akar dolgozni és hogy vágyait kielégíthesse, kétes uton szerez pénzt magának és családjának. Első feleségétől elvált és az anya nélkül maradt gyermekkel senki sem törődik. Végül is egyik nagybátyja felajánlja, hogy az ötéves kis leánykát magához veszi, a részeges és elzüllött apa azonban nem egyezik ebbe bele csupán azzal a feltétellel, ha nagyobb összeget kapna a gyermekért. A nagybácsi már-már hajlandónak mutatkozik a nemtelen ajánlatot elfogadni és fizetni a gyermekért, a romlott apában azonban a bucsu pillanatában feltámad a szülői szeretet és nem hajlandó leányáról lemondani. Annál is inkább ragaszkodik a gyermekhez, mert második felesége teljesen elidegenedik tőle, mikor megtudja, hogy férjét a leányánál is jobban érdekli a pénz. A könnyelmű ember észre tér, magához veszi gyermekét, akivel Párisba utazik, hogy feleségét, aki időközben elhagyta, felkeresse. Második felesége örömmel fogadja az ötéves kisleányt, szerető, gondos anyának mutatkozik, a férfi azonban nem bír eleget keresni ahhoz, hogy családját eltarthassa. Ujabb adósságokba keveredik, bűncselekményeket követ el és a bonyodalom akkor éri el tetőpontját, mikor azt a nőt akarja kirabolni, aki a nyomorgó családot megszánva és a kisleányt megszerelve, örökbe akarja fogadni a megtévedt apa jobb sorsra érdemes gyermekét.

A filmtörténet minden mozzanatában izgató és állandó meglepetésekkel szolgál. A színészek játékát mély drámai erő hatja át és minden mozdulatukba megkapó művészetet visznek.

A leánygyermek életének problémája, akit züllött apa és könnyelmű anyja nevel, hálás témakör, amely állandóan foglalkoztatja a regény- és szindarabírókat. Számos alkamlat nyújt érdekes megfigyelésekre, lélekelemzésre, hogyan hat a gyermekre, mikor reá döbben, hogy szüleje messze áll attól az eszménytől, amelyet ösztönös jóérzése mintaképül állított lelkiszeme elé. Ennek a problémának boncolgatása adja tulajdonképpen a film magvát, amely így szcenárium tekintetében irodalmi értékkel bír. Az ügyes rendező ezenkívül annyi mozgalmat, fordulatot vitt a vászonra, amely a darab érdekességét ideg feszültségig fokozza. A mese és a technika vívmányait is tulszárnyalja a kis gyermekszínész: az alig öt éves Shyrley Temple játéka, amely bámultra gerjeszt és elragad.

A kis Shyrleyt feltűnése után az egész világ moziközönsége szívébe zárta és mindenütt óriási sikert ért el, ahová csak ez a film eljutott. Általános vélemény, hogy Jackie Coogan letűnése óta nem volt hasonló gyermekszínész, így nem csoda, ha a filmvállalatok valóságos versengést indítottak az ötéves gyermekszínész után, akinek játékában felnőtteket megszegyenítő mély művészet, bravuros ötletesség és annyi báj van, ami feltétlenül a közönség szívéhez férkőzik. Sokszinű, elragadó játékmodora hol mosolygásra késztet, hol könnyekig meghatja a nézőt és mindenkinek, aki csak egyszer látta, feledhetetlen élményt nyújt. „A kalador” film főszerepében ő viszi diadalra a darabot művészetével és olyan nívóra emelve a filmet, hogy az a legmonumentálisabb fimremekekkel versenyezhet.

Carole Lombard a női főszereplő szépsége és kitűnő játéka hatásosan simul a filmhez. A bűnöző apa kiváltáságos művészi kvalitásokat követelő alakját Gary Cooper mintázza sikeresen.

A rendezés stílusos és gyorsütemű. A felvételek élesek és változatosak.

„A kalador” című film, amelyet a Central mozi tűzött műsorra, nem átlag darab. Tartalmilag és kereteiben egyaránt újat, meglepőt és értékeset nyújt. Ezt igazolja az is, hogy a film valamennyi világvárosban hetekig futott és az aradi bemutatóra a Central mozi igazgatóságának csak a legnagyobb áldozatok árán sikerült lekötnie.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Tavaszi öltönyök és kabátok.**

Trench-coat. Nem gyári ára! Minden darab saját készítmény.

Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Merkur bevas.-könyvre 6 havi hitel

Politika

az Erdélyi Élet görbetükrében

— Milyen alapon jöttek létre az idén a bankok osztalék becslései?

A tanító megkérdi Mórlickától az iskolában:

— Meg tudnád-e nekem mondani, Móricka, hogy mennyi ötnék a két hatoda?

— Hogy pontosan mennyi, azt nem tudom, — feleli Móricka, — de nem lehet valami nagyon sok.

— Tényleg olyan nehéz a helyzete egy primárnak a rengeteg látogató miatt?

A primadonna még ágyban fekszik, mikor bejön a szobalány és jelenti:

— Művésznő kérem, az a fiatalember, aki oly szentelenül és tolkodóan viselkedett tegnap, itt van az előszobában virággal és egy szép ékszerrel.

A primadonna ezt hallván, éktelen haragra lobbant és azonnal kiadta a parancsot:

— Utasítsd be.

— Hogyan nyugodott bele az aninai bányatársaság, hogy a bányászok az egyik tárnában éhségsztrájkot rendeztek?

Kohonné, aki meglehetősen jó husban van, erélyes csengetésre ajtót nyit egy koldusnak.

— Kérek egy csekély alamizsnát, — mondja a koldus — három napja nem ettem.

— Jaj, de érdekes, — örvendezik Kohonné — és mondja csak, mennyit fogyott?

Tavaszi angol és francia divatlapok érkeztek a „REVÜ” SZALONBA

CSONT

elsőrendű uriszabósága, ARAD, Strada V. Goldis
Palatul Banca Românească

Arad legrégebbi magángyógyintézete **Therapia Szanatorium**

Strada Iosif Vulcan 8. Teljesen átalakítva, modernizálva. Minden kényelem, hideg-meleg víz, központi fűtés.

Napi ellátási díj klinikai osztályon 120 lej. — Olcsó pausale árak műtéteknél és szüléseknél. — Telefon 5—32

Gépaikatrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Baritiu 12.

Jéggyárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Sliaszny József és Fia rt., str. Dna
Balașa 121.

Kötélgyár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Köo János, Bul. Reg. Ferdinand

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu
Motor és vagongyár:
„Astra” vagon és mtorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigéngyár:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesztő-
tőgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyészeti gyár:

„Azuroi”, str. T. Ciotea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Bor- és szesz nagykereskedő:

Vámos Miklós, str. Gh. Popa

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Árdos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Wiesel Jenő, str. Seminarului.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és bútorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szövet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Hilbert József, Bul. Reg. Maria

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári lerakat (Eichner
Akos, uj Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bázár:

Szinházi versenybázár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

„Erika”, Piața Avram Iancu.

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Vojtek és Weisz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piața Arenei

„Lemnarul”, Calea Șaguna 66—70.

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Fischer Armin, str. Bratianu 3.

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatru kereskedők:

Engel Gyula, str. Peneş Curcanul 2.

Éles Lily, str. Bratianu

Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.

Hoffmann Ottó, Piața A Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárkereskedők:

Bársöny Andor, Piața A. Iancu 18.

Pogyó Árpád, str. Eminescu 13.

Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.

Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.

Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.

Kérpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.

Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

egger et Co., str. Moise Nicoara 3.

König és Lázár, str. Bucur 3.

Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu

Friedmann József, str. Icsif Vulcan 3.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsai, str. Vasile Goldiş 1.

Órás és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand

Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22

Kun József, Bul. Reg. Maria

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.

Vértés Vilmos mérnök, str. Cloşca 1.

Sírkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegyarusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár

Aradmegyei Takarékpénztár

Goldschmidt Sándor bankház

Iliescu-bank fiók str., Bratianu

Kiadja Erdélyi Élet Lapkiadó Vállalat.

Szállítók:

Eliás Lipót, str. Eminescu 6.

König és Lázár, str. Bucur 3—5.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Moşianu

Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.

Klein Sándor, Bul. Reg. Maria

Renaissance, Bul. Reg. Maria

Serilana, Bul. Reg. Maria

Széktely Mihály, str. Gen. Berthelot

Szénássy divatruház, Bul. Reg. Ferdinand

Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria 2—4—6.

Textil-Central (Németh István), Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Hydrotechnikai felszerelési vállalat:

„Armatura” S. A., Piața Cetăței V

Mész-raktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldiş

Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Giratschek Róbert, str. Eminescu

Feier Péter, Bul. Reg. Ferdinand

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Lányi Izsó (Corvin), str. Eminescu

Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5

Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria

Étterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Lidó”, str. Eminescu

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Fehér Kereszt”, str. Eminescu

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.

Mozik:

„Central”

„Corso”

„Select”

„Urania”

Lovrov, Ar